

Komunistický útlak a nesvoboda v 50. letech 20. století nejen na Sedlčansku

Dějepisný projekt žáků devátých tříd 2. ZŠ Propojení Sedlčany

květen – červen 2006

MOTTO: „...zavřeli ho ve dvaceti letech
a následně mu dali dvacet let.“

OBSAH

- 1 Poděkování
- 2 Úvodní slovo
- 3 Vedoucí projektu, autoři projektu
- 4 Zpracovávaná témata
 - 4.1 Formy komunistického útlaku
 - 4.2 Oběti komunistického režimu
 - 4.3 Projekt o komunismu
 - 4.4 Věznice
 - 4.5 Společnost
 - 4.6 Muzeum III. odboje
- 5 Reflexe
- 6 Doprovodné texty expozice Muzea III. odboje a tábora Vojna
- 7 Báseň Karla Pecky Tramvajový lístek
- 8 Fotografická příloha – autoři projektu
- 9 Textová příloha – ukázky dobových dokumentů
- 10 Použitá literatura

1 Poděkování

Rádi bychom poděkovali Městské knihovně v Sedlčanech, Městskému muzeu v Sedlčanech, Muzeu III. odboje v Příbrami, Památníku Vojna u Příbrami a Muzeu obětí komunismu, dále prof. Jiřímu Pávovi, panu Milanu Šurnickému, panu Františku Zahrádkovi a také Nadaci Patronát Sedlčansko za jejich pomoc, kterou nám poskytli při našem projektu.

Jaroslav Nádvorník, Jiří Šibrava, Zdeňka Veselá

2 *Úvodní slovo ...*

Žáci 2. ZŠ Propojení v Sedlčanech měli v nedávné době několikrát možnost vyzkoušet si zpracování určitého historického tématu formou projektu – ať to byla charakteristika států Evropské unie završená příchodem duchovního otce myšlenky integrace Jiřího z Poděbrad, vědecká konference věnovaná šedesátiletému výročí od konce 2. světové války, prezentovaná moderní audiovizuální technikou, či získávání poznatků o válečném vystěhování obyvatelstva Sedlčanska a následná prezentace odpovědí v městském muzeu. Tentokrát jsme zvolili historické období ještě pozdější, období 50. let 20. století v našem státě charakterizované především jako léta komunistického útlaku a nesvobody. Úkol zpracovat projekt na toto téma dostali žáci devátých ročníků, kteří se již tímto obdobím zabývali v hodinách dějepisu.

Žáci obou devátých ročníků byli rozděleni do deseti pětičlenných až šestičlenných skupin. Každá skupina si vylosovala otázku týkající se zkoumaného desetiletí – příčiny a formy útlaku, charakteristika obětí, zvláště Milady Horákové, soudy a procesy, druhy trestů, život v lágru a návrat do života po propuštění atd.

Prvním pracovním místem se stala Městská knihovna v Sedlčanech. Žáci dostali seznam doporučené literatury, z něhož po poradě s vyučujícími vyhledávali publikace vhodné k dané otázce a z knih pak zjišťovali odpovědi, které zapisovali. V knihovně žáci nejen získali potřebné informace, ale rozvíjeli i další dovednosti – práci s historickými prameny, orientaci v knihovně, schopnost pořídit výpisky či výtah, porozumět textu, orientovat se v historických epochách a podobně.

Ve škole potom žáci zhlédli dva filmové dokumenty – ukázky ze snímku *Stalin, Hitler a já*, které byly věnovány procesům se Slánským a Margolijem a Horákovou, a poté krátký film, v němž na padesátá léta očima dítěte vzpomíná herečka Zdena Hadrboľcová.

Další setkání se uskutečnilo v Městském muzeu v Sedlčanech. Mluvčí jednotlivých skupin zde prezentovali odpovědi na otázky. Poté se ujal slova pan Milan Šurnický, sedlčanský občan, který byl v padesátých letech zadržen při pokusu přejít hranici do Německa, byl podroben výslechům a vězněn v Horním Slavkově. Vyprávěl svůj příběh a poté zodpověděl několik dotazů z publika. Na závěr setkání seznámil Jiří Páv, interní pracovník

muzea, posluchače s reáliemi Sedlčan v 50. letech a ukázal žákům i pozoruhodné fotografie ze života města v té době.

Třetím místem pracovního setkání žáků bylo Muzeum třetího odboje v Příbrami. Jeho ředitel František Zahradka výpravu provedl prostorami muzea, okomentoval jednotlivé expozice a převyprávěl své smutné zážitky z komunistického vězení. Z budovy Ernestina, kde muzeum sídlí, se výprava přesunula k památníku Vojna u Příbrami. Žáci zhlédli film Rudé temno, který ve čtyřech kapitolách velmi přehledně dokumentuje dobu od Února do dalšího desetiletí. Poté následovala působivá prohlídka komunistického vězení, doprovázená opět výkladem Františka Zahradky.

Po návratu z této exkurze měli žáci ve svých skupinách za úkol shrnout nejdůležitější informace, které se při zpracování projektu dozvěděli, a odevzdat je s vlastní reflexí v počítačové podobě.

Jiří Šibrava

3 Vedoucí projektu: Jiří Šibrava, Zdeňka Veselá

Autoři projektu:

9. A

Bejšovec David
Belza Filip
Brotánek Tomáš
Čejda Jakub
Dlouhý Jan
Dudek Miroslav
Filipová Barbora
Grin Jakub
Havel Daniel
Hlaváček Lukáš
Kadeřábková Lenka
Koubalíková Lenka
Kovaříková Štěpánka
Novák Jan
Novotná Nikola
Pechová Veronika
Pechová Žaneta
Pilíková Kateřina
Pšeničková Pavlína
Řehák Tomáš
Sadil Jakub
Schejbal Jan
Součková Michaela
Stibůrek Roman
Stolaříková Gabriela
Vovsíková Kateřina
Vyhnalová Veronika
Zdrubecký Radek

9. B

Calta Václav
Čihulová Tereza
Gyömbér Ondřej
Havlová Kateřina
Housková Lucie
Hrma Daniel
Hůlková Klára
Jindráková Marcela
Kolářová Kristýna
Kožmín David
Krotká Veronika
Kunc Zdeněk
Mandovec Jakub
Marhefka Lukáš
Moulík Vít
Paclt Tomáš
Pánková Sandra
Pilík Tomáš
Plachá Gabriela
Rataj Martin
Růžičková Štěpánka
Sirotek Pavel
Suchan Ondřej
Sůsová Barbora
Šoltésová Johana
Šťovíček Radek
Vávrová Gabriela
Zimová Hedvika

4 *Zpracovávaná témata:*

1. Příčiny komunistického útlaku (proč?) + spojitost se zahraničím
2. Formy komunistického útlaku (jak byli lidé postihováni? Jak jejich rodiny?)
3. Oběti:
 - profese, prohřešky, postoje, smýšlení, další důvody pro podezření: známé osobnosti se vztahy k Západu, příbuzní za hranicemi atd.
 - jak se kom. útlak projevoval v životě obětí, jejich rodin
 - represivní aparát, instituce, lidé – jak fungoval, kdo hlídal „podezřelé“, kdo vedl záznamy, jaké byly záznamy, co se uvádělo atd.
 - výsledek útlaku: smíření se, ilegality, emigrace, zatčení atd.
4. M. Horáková – život, polit. postoje, smýšlení, činnost, důvody pro proces...
5. Soudy: kde soudy, kdo soudil, využití veřejnosti, médií, ideologie, polit. podtext, jak probíhaly - obecně
 - konkrétně: Horáková, Slánský, Husák
6. Tresty: jaké druhy, který za co, ideologie, polit. podtext, účelovost procesů a následně trestů
 - výkony trestů – kde a jak, kdo dozoroval výkonům trestů (stráž, popravčí...)
 - + konkrétní výkony trestů: Horáková, Slánský, Husák
7. Život v lágru: denní režim, strava, práce, normy, tresty, hygiena
8. Život v lágru: výjimečnosti: svátky (Vánoce, 1.5. atd.), nemoc, propustky (jestli byly), návštěvy, balíčky, korespondence, volný čas, kamarádství, kulturní život vězňů, zábava, útěky, sabotáže – tresty
9. Život po návratu: propuštění – uplynutí trestu, amnestie, jak se odsouzení dozvěděli, jak se vykonávalo, kam se vraceli, co měli, co mohli, co museli (co souviselo přímo s návratem)
10. Život po návratu: vztah obětí – okolí: přátelé, sociální prostředí, práce, zaměstnání, s čím se museli oběti vyrovnávat, následky – sociální, zdravotní. Následky ve vztahu k rodině, následky pro rodinu a kvalitu rodinného života atd.

4.1 Formy komunistického útlaku

Když se komunisté v roce 1948 dostali k moci, začali si vyřizovat účty s lidmi, kteří byli pro ně nepohodlnými. Komunisté začali posílat do věznic, pracovních i koncentračních táborů obyčejné lidi, válečné hrdiny, osobnosti jiných politických stran, ale také komunisty, kteří byli nebezpeční pro ně samé. Lidé museli pracovat v uranových dolech. Lidé, kteří při volbách nevolili komunisty nebo nešli k volbám, mohli jít do vězení bez udání důvodu, jejich děti nesměli navštěvovat gymnázia a jiné školy. Často se museli vystěhovat z města do jiného. V Čechách platil trest smrti.

Omezení pro svobodné občany: nesměli vycestovat do zahraničí; měli by volit KSČ, jinak je čekal trest; měli omezený počet ovoce atd.

4.2 Oběti komunistického režimu

Komunisté si vybudovali velmi přísný a těžký režim. Spoustě lidí se nelíbilo, jak komunisté vládli, a tak se snažili utéct ze země nebo se jim jakýmkoliv způsobem postavit. Tito lidé ve většině případů skončili ve vězení, v pracovních táborech (které neměli daleko ke koncentračním táborům), nebo pak byli doživotně stíháni komunisty, díky nimž trpěly i další generace. Často převážně muži se snažili utéct do zahraničí, avšak málokomu se to povedlo. Když byli přistiženi příslušníky KSČ, byli zatčeni, ba i brutálně zastřeleni. Podle mého názoru je to snad i lepší být zastřelen, než se dřít víc jak 10 let v „lágru“ a

po propuštění se vracet domů, kde domov vlastně už zřejmě není, kde na mě nikdo nečeká.

Avšak v lágrech neskončili nejen ti, co se bouřili, ale i zcela obyčejní lidé. Jako např. pan Hejda nebo Dagmar Šimková.

Pan Hejda vlastnil továrnu, jeho jméno začalo být publikováno, a to se komunistům nelíbilo. A tak Gottwald napsal Hejdovi dopis, protože se obával pomsty zaměřené proti komunistům. Hejda se jednou setkal s Horákovou, a to se nebavili o komunismu. To když se komunisté dozvěděli, přijeli k Hejdovi domů. Vyzvali ho, ať jde s nimi. Policisté ho na stanici vyslýchali. Pokládali mu otázky typu: Co měl s Horákovou, proč pomlouval demokratický režim, s kým se stýkal na americkém velvyslanectví. Hejda měl pocit, že všechno bylo předem naplánované, že otázky byly nazpaměť naučené. Nic jim neřekl a ještě se bál, že ho odsoudí za to, jak pomohl kamarádům do nákladních vozů, když chtěli jet do Londýna. Hejdu drželi v cele bez oken, bez zpráv o rodině, bez jeho oblíbených knih. Měl nárok na jídlo 3x denně, mohl se umýt 1x týdně a holit se + čisté prádlo. Vedle něj byl potom nový vězeň, o kterém později zjistil, že je policista a snaží se získat informace. Bohužel nevíme, zda-li Hejdu pustili či ne. Ale zatkli ho vlastně pouze kvůli přátelskému rozhovoru s Horákovou. V Hejdově rodině bylo 25 mrtvých, z toho 4 spáchali sebevraždu a přátelé v koncentračních táborech. Dáša Šimková byla zatčena v roce 1952, odsouzena za protistátní činnost na 15let. Další 3 roky dostala za útěk z pracovního tábora. Byla propuštěna až v roce 1966.

Z tohoto je alespoň trochu poznat, jaké to bylo žít v 50.letech, letech, kdy českému národu vládli komunisté.

4.3 Projekt o komunismu

Myslím, že nápad projektu o komunismu a to okolo něho, byl velice zdařilý. Každý z nás se mohl podívat skrz papír do doby, kdy lidé neměli

svobodu. Nemohli nic říci a báli se vyjádřit. Ptali jsme se proč! Necháпали jsme, dnes můžeme říci svobodně cokoli. Můžeme kritizovat, můžeme se smát lidem v politice a nic. Ti, kteří se smáli, dopadli v té době velice špatně. Ti, kteří se postavili, dopadli hůře. Například můžeme zmínit Miladu Horákovou. Milada Horáková byla první žena, která skonala pod rudou komunistickou rukou a nebyla to pro komunisty překážka. Dále rozhodovali o trestech, posílali lidi do velice drsných podmínek. Tím byly pracovní tábory. A dá se říci, že komunistům to bylo jedno. Hlavně aby z toho něco vytěžili. Lidé tam pracovali vlastně zadarmo. Kdybychom měli mluvit o jedincích, tak tento teror zažil a přežil pan František Zahradka. V pracovních táborech strávil 13let! Dělal všechno od trhání peří přes těžení v dolech. Pan Zahradka je velice silná osobnost a na tyto lidi by se nemělo zapomenout. Už jenom kvůli tomu, co zažili. Samozřejmě někteří lidé o tom nechtějí mluvit. Není se jim co divit. My mladší si to neuvědomujeme, ale tito lidé v táborech strávili mládí. Když ho zavřeli ve dvaceti letech a následně mu dali dvacet let, tak to už měl těžké. Na to se těžce navazuje. Ptáme se, proč k tomu došlo? Odpověď zní: kvůli roku 1948. Rusové nás zachránili, a tak jsme je následně volili a brali jako bratry. Další volby už byly jen falšovány. Myslím, že to byla asi největší chyba v dějinách českého státu. Za těch 40 let z nás udělali skoro chudáky. A právě jim můžeme děkovat za situaci, co je u nás v Česku. Samozřejmě že když vám k tomu přispěje neschopná politika, tak se to prohloubí. Ale co je horší, že nikdo si z naší generace zatím neuvědomuje, že nic podobného se už nestane.

4.4 Věznice

Věznice a kriminály se nestávají často předmětem studia historiků, neboť jejich existence je spojena s lidským utrpením. Přesto jsou však součástí každé společnosti, poněvadž slouží k oddělení těch jedinců, kteří se provinili proti

zákonům a mohou být okolí nebezpeční. V 50.letech ČSR získala za uran 16,7 mld Kč.

V totalitních režimech však mají věznice ještě jednu neblahou funkci - jsou nástrojem k likvidaci těch osob, jež s tímto politickým systémem nesouhlasí.

4.5 Společnost

Byl prosazován návrat k národním tradicím a obnova přerušených vztahů s Evropou. Zejména pozvolné sbližování se Západem mělo vliv na změnu politické atmosféry a vědomí společnosti. Naskytla se možnost srovnání mezi vyspělou západní společností a socialistickou realitou. Příliv zahraničních turistů a usnadnění možnosti vycestovat tomu napomáhal.

Společností se začal šířit spotřební způsob života. Zvýšila se poptávka po spotřební elektronice, motocyklech, rozšířil se počet osobních automobilů. Módou se staly víkendy trávené na zahrádkách nebo chatách.

4.6 Muzeum III. odboje

Návštěvu muzea obětí komunismu doporučujeme především pro jeho autentičnost. Je důležitým poselstvím hlavně pro mladou generaci, aby nezavírala oči před nebezpečím a zločiny komunismu.

5 *Reflexe ...*

„Projekt, kterého jsme se zúčastnili, byl věnován komunismu a jeho obětem. Začali jsme v městské knihovně v Sedlčanech, kde každá zúčastněná skupina dostala otázku a v knihách měla vyhledat odpovědi a souvislosti s ní.

Pokračovali jsme v městském muzeu a tam jsme navzájem prezentovali získané informace. Závěr projektu proběhl v Příbrami v Muzeu třetího odboje. Tam jsme se dozvěděli, jak to v lágrech chodilo, jaké tam byli nelidské podmínky a jaké práce se v lágru dělaly. Dále jsme se dozvěděli i o vymyšlených procesech proti např. Miladě Horákové nebo proti generálu Píkovi.

Zajímavé také bylo to, jak probíhala ochrana hranic a vše co se na nich přihodilo. Na nás nejvíce zapůsobilo vypravování pana Zahrádky, který nás prováděl v Příbrami v Muzeu třetího odboje a sám byl přímým účastníkem života v

komunistickém lágru. Dokonce jsme navštívili komunistický lágr nedaleko od Příbrami, tábor se jmenoval Vojna. Překvapila nás naivita, s jakou lidé podleli komunismu a víře v něj.“

„... Ten lágr Vojna ... mě se tam líbilo, ale na druhou stranu vůbec, jelikož jsem měla divný pocit z toho, že stojím někde, kde někoho týrali, stříleli atd. ... úplně mě z nějakých věcí lezl mráz po zádech. ...“

„V tomto projektu jsme se dozvěděli např. to, jaké metody používaly komunistické soudy k tomu, aby dosáhly odsouzení obviněného. Byly to mnohdy metody velmi tvrdé. Byli odsuzováni lidé vinní i nevinní. V Muzeu třetího odboje nás zaujal poutavý výklad pana Františka Zahrádky o životě v „lágru“ a práci v dole. Komunistický pracovní tábor v nás vyvolal opravdu skleslý dojem. Pohled na ostnaté dráty na vysokých plotech zmrazí veškerý

pocit svobody... Opravdu zajímavé byly vystavené exponáty. Zaujaly nás především dobové zbraně a výzbroj stráží. Zajímavý byl i velký model pracovního tábora Vojna z komunistické doby. Hluboce na nás zapůsobily promítaný film i prohlídka ubikací pro vězně. Výklad pana Zahrádky, jenž popisoval svůj život v tomto ponurém místě, nám přiblížil dobu, ve které byli lidé nuceni žít.“

„... Působilo to na mě blbě (*lágr Vojna*). Ale kdyby to tam nebylo předělávané a zůstalo to v původním stavu, tak to je ještě horší. ...“

„... Já osobně si myslím, že to (*lágr Vojna*) muselo být pro ty vězně hrozný, já bych nevydržel být v takové malé místnosti a makat třeba 20 let pořád stejně. ...“

„... Myslím si, že tábor už nevypadá úplně tak, jak vypadal v 50. letech. Hodně věcí mi přijde zrenovovaných. Stejně to tam ale není moc dobré pro to, aby tam mohl člověk žít. A to tam určitě zůstalo stejné. Proto asi všichni víme, že tam vězňům nebylo dobře. ...“

„... pan Zahrádka, který nám vyprávěl o životě v lágru, tu dobu zažil ... Potíž byla v tom, že naše generace si už stěží dokáže tu dobu představit ...“

„Vystoupím z autobusu a všimnu si vysokého plotu z ostnatého drátu, který byl kolem celého tábora, jak kdyby měl udržet stádo divokých slonů. Hned za plotem byla budova, ve které jsme se dívali na film, který byl zajímavý. S pozorností jsem sledovala a uvědomovala si, jak kruté bylo to, čemu říkáme minulost.“

Z budovy do budovy jsme procházeli celým táborem. To ticho v budovách bylo šílené. Hlavou mi běhaly šílené myšlenky a před očima jsem viděla ty nevinné oči všech, kteří byli věznění či trestáni.

Velmi mě to zaujalo, protože jsem se více přiblížila minulosti a jakoby jsem vrátila čas v mé mysli.“

„Dnes je to přesně týden, co jsme byli v lágru Vojna na Příbramsku. Byl to pro mne velice depresivní zážitek ... když si představím, i když zdaleka ne tak živě, jaké to muselo být, že jsem navštívila místo, kde ještě před ... krátkou dobou umírali lidé ... když jsem viděla prázdnou místnost jenom s dřevěnou postelí bez matrace a u každé postele kbelík ... nedokážu si představit, jak to muselo být strašné ... být zavřený v takových podmínkách někde bez rodiny ... a čekat, kdy umřu ... nebo doufat, že se dostanu ven a uvidím ještě někdy rodiče ... po tomto zážitku jsem opravdu ráda, že jsem se narodila v roce 1991 a jsem šťastná za to, co mám!!“

6 *Doprovodné texty expozice Muzea III. odboje a tábora Vojna*

Článek 3 – Každý má právo na život, svobodu a osobní bezpečnost

Článek 6 – Nikdo nesmí být mučen nebo podrobován krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu.

Článek 9 – Nikdo nesmí být svévolně zatčen, držen ve vazbě nebo vyhoštěn do vyhnanství.

Článek 13 – Každý má právo opustit kteroukoli zemi, i svou vlastní, a vrátit se do své země.

Článek 17 – Nikdo nesmí být svévolně zbaven svého majetku.

Článek 18 - Každý má právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženství.

Článek 19 – Každý má právo na svobodu přesvědčení a projevu.

Článek 20 – Každému je zaručena svoboda pokojného shromažďování a sdružování.

Všeobecná deklarace lidských práv 1948 (výňatky)

Bude zajištěna stálá kontrola plnění plánu provozu ze strany sovětských zástupců a jejich aktivní účast při organizaci celého provozu.

Výňatek ze sovětského memoranda ze září 1945

Nesmíme zapomenout na nikoho z těch, kteří byli týráni, umučeni, popraveni. A nesmíme zapomenout ani na nikoho z těch, kdo je týrali a zabíjeli...

Václav Havel, 25. února 1990

Na marodce umírá Věra Kasíková. Byla z dělnické třídy a sama dělnice-
Zúčastnila se dělnické stávký v Plzni r. 1953. Pomstili se jí, zrádkyni dělnické třídy, krutě. Odsoudili ji na 8 let a poslali do lágru ze všech nejhorších, na

Nýrovce. Byla tam jediná politická mezi samými vražedkyněmi a prostitutkami. Zemřela na tuberkulózu střev. Bylo jí 22 let.

Dagmar Šimková

Záhy po propuštění se u mnohých politických vězňů dostavovalo překvapující zjištění, že se před dráty cítili méně svobodní než tomu bylo za dráty. Tam byli zvyklí svobodně mluvit, vyjadřovat své názory be jakéhokoliv omezení. Před dráty se učili mlčet – většinou z ohledu na rodinu.

Zora Dvořáková

Udělení amnestie (1960) na nás působilo spíše depresivně než radostně. Asi nám již bylo cizí radovat se. Byly jsme zcela apatické. Těžko se dá rázem po tolika letech otroctví přivyknout myšlence, že jsme svobodny...

Albína Palkosková-Wiesenbergerová

Lidé, kteří byli ve vězení, mají komplexy, když se dostanou ven. Necítí se ve své kůži, leda s těmi, kteří také seděli. Ve vězení se s námi něco stane a pak už to nejsme my.

Eva Dušková

TRAMVAJOVÝ LÍSTEK*Karel Pecka*

Je to tak prosté
Hodina v pozoru
slabost slunce hlad
a člověk pad'
Hned vedle tebe

V okamžiku je z nástupiště
bojiště
jsi sanit'ák
chytíš ho za ruce
druhý za nohy
Pak se vrátíš stát

Řady stojí nepohnutě
Jen vedle tebe je mezera
Jako když proštípne
Tramvajový lístek

8 *Fotografická příloha*

Žáci 9. tříd na besedě v Městském muzeu Sedlčany

Pan profesor Jiří Páv a bývalý politický vězeň pan Milan Šurnický

Žáci před Muzeem III. odboje Příbram – zámeček

Žáci před expozicemi v muzeu

Figurky *muklů* (mužů určených k likvidaci) vyrobené z chlebové střídky

Brána do lágru Vojna

Před promítáním filmu Rudé temno

Pan František Zahradka v Muzeu III. odboje

Postava vězně ve vyšetřovně

Žáci před modelem lágru Vojna

Vyšetřovna

Žáci před modelem lágru Vojna

Hranice lágru – střílet dovoleno

Žáci v „domečku“

Symbol utrpení

Táborové peníze

Samotka

Cela

Strážní věž

Hlídač

9 *Textová příloha – ukázky dobových dokumentů*

Zpravodaj Konfederace politických vězňů č.2, roč. 13-2006 (vloženo pouze do originálu práce; uloženo ve 2.ZŠ Propojení Sedlčany)

Věc: František Zahradka; TAJNÉ; Trest smrti

Zápis č. 10 ze schůze předsednictva ÚV KSČ dne 27. února 1950

Trestní výměr pana Boleslava Martinů

Táborový účet Příbram-Vojna

Příkaz k vyklizení bytu

Rehabilitace (zastavení trestního stíhání) pana Milana Šurnického

10 Použitá literatura

- Bystrov, V.: Z Prahy do Gulagu aneb překáželi, Praha 1999.
Černá kniha komunismu I-II, Praha 1999.
Černý, V.: Paměti III, 1945-1972, Brno 1992.
Drtina, P.: Československo, můj osud, Praha 1991.
Dvořáková, Z.: Milada Horáková, Praha 1991.
Hejda, J.: Žil jsem zbytečně I-II, Praha 1991.
Hejl, V. - Kaplan, K.: Zpráva o organizovaném násilí, Praha 1990.
Hejzlar, Z.: Praha ve stínu Stalina a Brežněva, Praha 1991.
Holdoš, L.: Svědek Husákova procesu vypovídá, Praha 1991.
Horáková, M.: Dopisy Milady Horákové, Praha 1990.
Ivanov, M.: Justiční vražda aneb Smrt Milady Horákové, Praha 1991.
Jaspers, K.: Otázka viny, Praha 1969.
Ješ, J.: Co přines' čas, Praha 1997.
Johnson, P.: Dějiny dvacátého století, Praha 1991.
Kaplan, K.: Československo v letech 1948-1953, Praha 1991.
Kaplan, K.: Československo v letech 1953-1956, Praha 1992.
Kaplan, K.: Gottwaldovi muži, Praha 2004.
Kaplan, K.: Zpráva o zavraždění generálního tajemníka, Praha 1992.
Kratochvíl, A.: Žaluji III, Praha 1990.
Křižovatky 20. století, Praha 1990.
Kukal, K.: Deset křížů, Praha 1993.
Lesák, J.: Čas oponou trhnul - , Praha 2000.
Mastný, V.: Studená válka sovětský pocit nejistoty, Praha 2001.
Mucha, J.: Studené slunce, Praha 1968.
Opasek, A.: Dvanáct zastavení, Praha 1992.
Palkosková-Wiesenbergerová, A.: Nebyl to jen sen, Praha 1991.
Pecka, K.: Motáky nezvěstnému, Brno 1990.
Pernes, J.: Československo 1946 – 1992, Praha 1997.
Peroutka, F.: Deníky ... dopisy ... vzpomínky, Praha 1995.
Peroutka, F.: Jací jsme. Demokratický manifest, Praha 1991.
Peroutka, F.: O věcech obecných I-II, Praha 1991.
Peroutka, F.: Úděl svobody, Praha 1995.
Pražáková, H.: Nadějí tu žijem, Havlíčkův Brod 2001.
Radosta, P.: Protikomunistický odboj: Historický nástin, Praha 1993.
Radotínský, J.: Rozsudek, který otfásl světem, Praha 1990.
Rozbořil, L.: Z války do exilu, Praha 1994.
Skilling, H.G.: Československo, můj druhý domov, Praha 2001.
Slánská, J.: Zpráva o mém muži, Praha 1990.
Šimková, D.: Byli jsme tam taky, Praha 1991.
Tigríd, P.: Politická emigrace v atomovém věku, Praha 1990.
Tomeš, J.: Slovník k politickým dějinám Československa, Praha 1994.
Vykoukal, J.: Východ, Praha 2000.